

Liersesteenweg (N10), Booischot, gemeente Heist-op-den-Berg

Programma van Maatregelen

Auteur:

A. Schoups

Erkend Archeoloog:

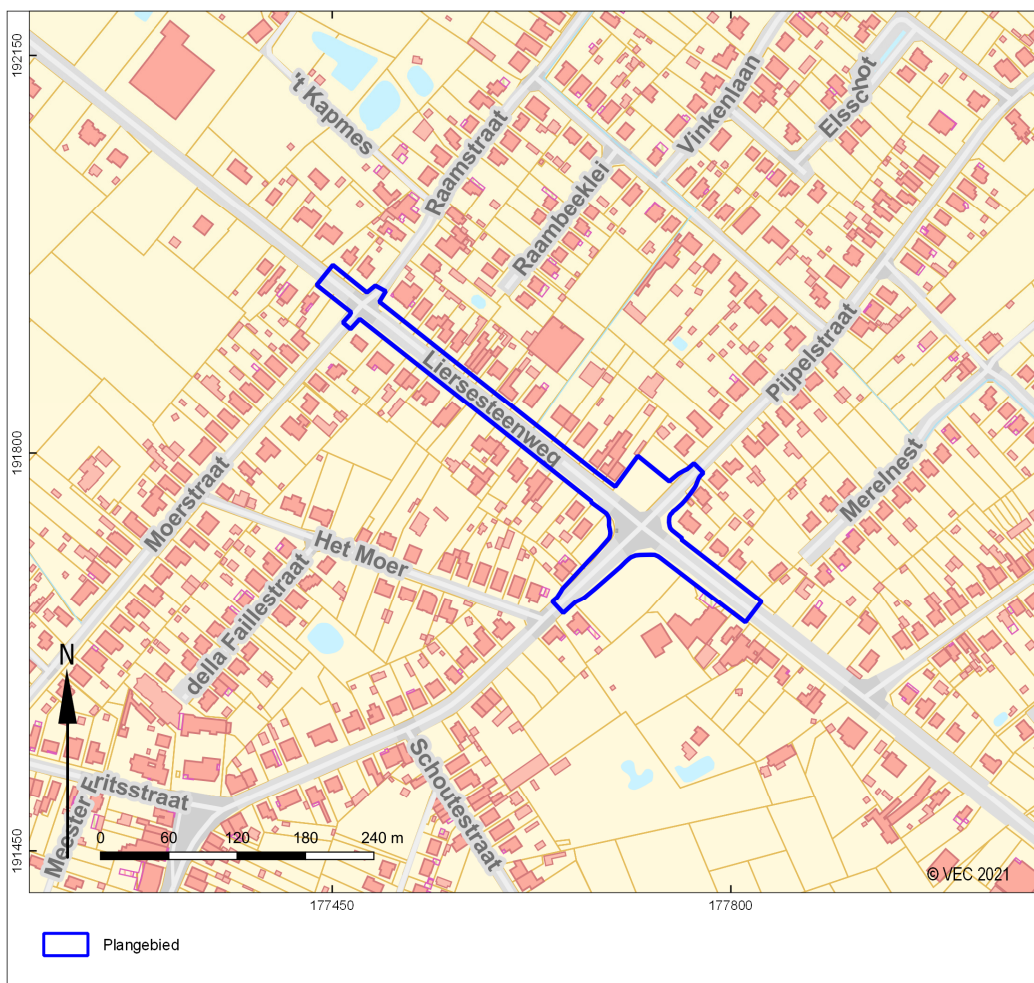
A. Schoups (OE/ERK/Archeoloog/2020/00015)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in juni-juli 2021 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Liersesteenweg (N10) te Booischot, een deelgemeente van Heist-op-den-Berg (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen wegenis- en rioleringswerken.

In het kader van de geplande werken die het onderwerp zijn van deze archeologienota, werd in 2019 reeds een archeologienota (ID 12846¹) opgesteld. Wegens een uitbreiding van de werken is echter een nieuwe nota nodig.

Op basis van de resultaten van de archeologienota uit 2019 werd het toenmalige plangebied gedefinieerd als een gebied waar geen archeologie te verwachten valt (Gebied 6052 – ID 126820²).

Afb. 1. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

¹ Pape-Luijten, 2019.

² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/126820>, geraadpleegd op 24-06-2021.

1.1.1 Administratieve gegevens

Huidige onderzoeksfasen:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Wegenis- en rioleringswerken.
Toponiem	Pijpelheide
Adres:	Liersesteenweg (N10)
Deelgemeente:	Booischot
Gemeente:	Heist-op-den-Berg
Provincie:	Antwerpen
Kadastrale gegevens:	Gemeente Heist-op-den-Berg, Afdeling 6/Booischot, sectie D, nummers 218C4, 218B4, 259S3, 91H2, 228X2, 218A4, 91M2, 239D2, 229T, 222M2, 230X, 220P, 239R2, 239E2, 218X3, 260Z, 264V, 259V2, 230H, 218Z3, 230V, 228G2, 239P2, 91N2, 230Y, 260S2, 228S2, 223M, 225C2, 221B3, 228W2, 239H2, 221D3, 223S, 218B3, 225D2, 91D2, 218Y2, 239K2, 230Z, 258F, 264C2, 228K2, 264W2, 264X2, 260C3, 259H3, 259F3, 239W2, 91C2, 229X, 222F2, 218Y3, 239G2, 230W, 260W2, 260X2, openbaar domein.
Diepte bodemverstoring:	Maximum circa 450cm –mv
Oppervlakte plangebied:	15605m ² / 1,56ha
Oppervlakte bodemingrepen:	15605m ² / 1,56ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; <i>Lambertcoördinaten</i> : <i>EPSG:31370</i>):	177.455 / 191.966 177.781 / 191.782 177.814 / 191.645 177.644 / 191.667
Projectcode Onroerend Erfgoed:	2021D167
VEC-projectcode:	5030079
Auteur(s):	A. Schoups
Projectmedewerker:	X. Alma
Erkend archeoloog:	A. Schoups (OE/ERK/Archeoloog/2020/00015)
Begindatum onderzoek:	23 juni 2021
Einddatum onderzoek:	06 juli 2021
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Liesdonk 5 2440 Geel
Relevante thesaurustermen:	Gebied geen archeologie, tracé, bureauonderzoek.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

De archeologienota werd opgesteld naar aanleiding van de geplande wegenis- en rioleringswerken aan de Liersesteenweg in Booischot. Om de verkeerssituatie te verbeteren, zullen twee kruispunten aangepast worden. Verder zal de bestaande riolering vervangen worden door een gescheiden stelsel.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende geplande ingrepen.

Aard ingreep	Oppervlakte	Diepte
Wegenis	circa 11118m ²	circa 70cm -mv
Fietspad	circa 2075m ²	circa 50cm -mv
DWA-riolering	circa 1094 strekkende meter (ø700-900)	Circa 250 tot 450cm -mv
RWA-riolering	circa 582 strekkende meter (ø500)	circa 100cm -mv
Bufferbekken	circa 500m ²	circa 120cm -mv

Een groot deel van het plangebied was eerder al het onderwerp van een archeologienota. Er werd toen besloten dat het gebied reeds dusdanig verstoord is, zodat de kans erg klein was dat er nog in situ archeologische sporen en resten aanwezig zijn. Op basis hiervan werd het toenmalige plangebied opgenomen in de inventaris van gebieden waar geen archeologie meer te verwachten valt. Dit betekent dat deze zone automatisch vrijgesteld wordt van verder archeologisch onderzoek. Het geplande bufferbekken is echter buiten deze vastgestelde zone gelegen, in een gebied dat momenteel begroeid is met bomen en struiken. De totale oppervlakte van het plangebied dat buiten de vastgestelde zone valt, heeft een oppervlakte van ongeveer 910m².

Afb. 2. Afbakening van de zone die buiten het gebied geen archeologie valt.

Het gebied maakt deel uit van de Zuiderkemp en is op een lichte dekzandrug gelegen, tussen verschillende beken. In de omgeving van het plangebied komt de tertiaire Formatie van Boom voor op een diepte van ongeveer 12 tot 15m –mv. De Quartaire afzettingen bestaan uit fluviale en eolische afzettingen uit het Laat-Pleistoceen. Volgens de bodemkaart kan binnen het plangebied een matig natte tot matig droge lemig zandbodem met een weinig duidelijke tot duidelijke ijzer en/of humus B-horizont verwacht worden.

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kunnen binnen het plangebied archeologische resten vanaf het Paleolithicum voorkomen. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan of direct onder het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kunnen tevens voorkomen vanaf de basis van het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de basis van het maaiveld of vanaf de mogelijk aanwezige B-horizont. Het archeologisch onderzoek dat reeds werd uitgevoerd in de omgeving van het plangebied is eerder beperkt, zodat er nog maar weinig geweten is over eventuele archeologische sites in de omgeving.

Op basis van de ligging van het plangebied kan de verwachting aan eventuele archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum middelhoog ingeschat worden. Vermoedelijk zijn de gebieden dicht bij de verschillende beken interessanter voor de verwachting aan resten uit deze periodes. De verwachting aan eventuele sporensites vanaf het Neolithicum kan hoger ingeschat worden. Vooral de verwachting aan sporen en resten uit de Nieuwe Tijd kan hoog ingeschat worden op basis van de historische kaarten.

Volgens de historische kaarten was er, vanaf de 19de eeuw ongeveer, een gebouw gelegen aan de kruising tussen de Liersesteenweg en de Pijpelstraat. Dit gebouw valt deels samen met de zone van het bufferbekken. Van de luchtfoto's kan afgeleid worden dat dit gebied nog tot de jaren 1990 bebouwd is gebleven. Op de luchtfoto uit 1990 is te zien dat een deel van het gebied ook verhard werd. Vermoedelijk werd de zone van het bufferbekken dus reeds (deels) verstoord door de recentere bebouwing. Hierdoor kan de kans op het aantreffen van een intacte steentijd artefactensite verder afgeschaald worden. Een mogelijk aanwezige sporensite werd mogelijk ook reeds aangetast door de recente bebouwing. Het kan echter niet uitgesloten worden dat diepere sporen nog aanwezig zijn. Mogelijk zijn er nog funderingsresten aanwezig van de 19de-eeuwse bebouwing.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Een groot deel van het plangebied werd gedefinieerd als een zone waar geen archeologie meer te verwachten valt. In deze zone komen dus naar alle waarschijnlijkheid geen archeologische sporen en resten meer voor. De zone waar het bufferbekken komt te liggen, valt echter buiten deze zone.

Op basis van de resultaten van de bureaustudie kan voor de zone van het geplande bufferbekken de volgende specifieke verwachting worden opgesteld:

- Steentijd artefactensite: laag.
- Sporensite vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen: middelhoog.
- Nieuwe/Nieuwste Tijd: middelhoog.

Ter hoogte van het geplande bufferbekken zal een gebied met een oppervlakte van ongeveer 500m² uitgegraven worden en dit tot een diepte van ongeveer 1,2m –mv. Indien hier nog archeologische sporen en resten aanwezig zijn, worden deze bedreigd door de geplande werken.

Naar alle waarschijnlijkheid is deze zone echter reeds (deels) verstoord door de recente bebouwing. De kans dat hier nog een intacte steentijd artefactensite aanwezig is, is hierdoor erg klein. Diepere sporen, zoals een waterput of funderingsresten, zijn mogelijk wel bewaard gebleven, maar door de beperkte oppervlakte van de bedreigde zone, zal de kenniswinst van verder archeologisch onderzoek vermoedelijk beperkt blijven. De potentiële kenniswinst zal dus naar alle waarschijnlijkheid niet opwegen tegen de kosten van verder onderzoek.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat verder archeologisch onderzoek binnen het plangebied, of delen ervan, kosten baten technisch niet interessant is. Omwille hiervan wordt de vrijgave van het volledige plangebied geadviseerd.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.